

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ 30 ΜΑΪΟΥ 2016

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ (ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Exclūsus ab insidiatōribus Caligulae, recesserat in diaetam, cui nomen est Hermaeum. Paulo post rumōre caedis exterritus prorepsit ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se abdidit.

.....
Cato attulit quodam die in curiam ficum praecocem ex Carthagine ostendensque patribus «Interrogo vos» inquit «quando hanc ficum decerptam esse putētis ex arbore». Cum omnes recentem esse dixissent, «Atqui ante tertium diem» inquit «scitōte decerptam esse Carthagine».

.....
Auditā salutatiōne Caesar dixit: «Domī satis salutatiōnum talium audio». Tum vēnit corvo in mentem verbōrum domini sui: «Oleum et operam perdidī». Ad haec verba Augustus risit emitque avem tanti, quanti nullam adhuc emerat.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

insidiatōribus	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού
cui	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
caedis	: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό
se	: τη δοτική του ενικού αριθμού στο α΄ πρόσωπο
quodam	: την ονομαστική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
praecocem	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
patribus	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
hanc	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
sui	: τον ίδιο τύπο στο β΄ πρόσωπο
nullam	: τη γενική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος.

Μονάδες 10

ΤΕΛΟΣ 1ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

- B1β.** *proximum*: να γράψετε το αρσενικό γένος στην ίδια πτώση και ίδιο αριθμό στον συγκριτικό βαθμό (μονάδα 1) και, στη συνέχεια, να σχηματίσετε το επίρρημα στους τρεις βαθμούς (μονάδες 3).
satis: να γράψετε το συγκριτικό βαθμό (μονάδα 1).

Μονάδες 5

- B2α.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

Exclūsus	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
recesserat	: το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
exterritus	: το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής παρακειμένου στην άλλη φωνή
prorepsit	: το σουπίνο στην αιτιατική πτώση
abdidit	: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην ίδια φωνή
attulit	: το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
ostendensque	: τον ίδιο τύπο στον μέλλοντα
decerptam esse	: το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ίδια φωνή
dixit	: το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
venit	: την αφαιρετική του γερουνδίου.

Μονάδες 10

- B2β.** *perdidi*: να γράψετε το β΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής όλων των χρόνων στην ίδια φωνή (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο, όπου είναι αναγκαίο).

Μονάδες 5

- Γ1α.** Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και φράσεων: *Caligulae, cui, se, die, decerptam esse* (το πρώτο στο κείμενο), *ex arbore, recentem, salutatiōnum, corvo, quanti*.

Μονάδες 5

- Γ1β.** «*Cato attulit [...] ficum praecocem*»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 2

- Γ1γ.** *in curiam*: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η στάση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο.
domi: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η κίνηση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο.

Μονάδες 4

- Γ1δ.** «*Ad haec verba Augustus risit*»: να μετατρέψετε την κύρια πρόταση σε ευθεία ερώτηση ολικής αγνοίας με όλους τους δυνατούς τρόπους εισαγωγής.

Μονάδες 4

- Γ2α.** *vela praetenta, ficum praecocem*: να μετατρέψετε τους επιθετικούς προσδιορισμούς στις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις.

Μονάδες 4

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ - Γ' ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

Γ2β. Αφού καταγράψετε, να αναγνωρίσετε το είδος των δευτερευουσών προτάσεων που υπάρχουν στα κείμενα (μονάδες 2) και να δηλώσετε τη συντακτική τους λειτουργία (μονάδες 2).

Μονάδες 4

Γ2γ. **exclūsus:** να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση, εισαγόμενη με τον σύνδεσμο *postquam* (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση εκφοράς της (μονάδα 1).

Μονάδες 2

exterritus: να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση, ώστε να εκφράζεται αιτιολογία ως αποτέλεσμα εσωτερικής, λογικής διεργασίας.

Μονάδες 2

auditā: να αναγνωρίσετε τη μετοχή ως προς το είδος της (μονάδα 1), να δηλώσετε τη χρονική βαθμίδα που εκφράζει αυτή (μονάδα 1) και να τη μετατρέψετε σε ισοδύναμη πρόταση με τον ιστορικό / διηγηματικό σύνδεσμο *cum* (μονάδα 1).

Μονάδες 3

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 3ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ
ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ (νέο σύστημα)

A1.

Όταν διώχτηκε από τους δολοφόνους του Καλιγούλα , είχε αποσυρθεί σε μια θερινή κατοικία, της οποίας το όνομα είναι Ερμαίο / που ονομάζεται Ερμαίο. Λίγο αργότερα τρομοκρατημένος από τα νέα της σφαγής σύρθηκε προς πολύ κοντινό / λιακωτό / λιακωτό που ήταν πολύ κοντά του και κρύφτηκε ανάμεσα σε α παραπετάσματα που κρέμονταν στην πόρτα.

Κάποια μέρα ο Κάτωνας έφερε στη Σύγκλητο/ στο Βουλευτήριο ένα σύκο πρώιμο από την Καρχηδόνα και ενώ το έδειχνε στους Συγκλητικούς είπε: «Σας ρωτώ, πότε νομίζετε ότι κόπηκε αυτό το σύκο από το δέντρο;» Όταν όλοι είπαν/ απάντησαν ότι ήταν φρέσκο, είπε: «Κι όμως, μάθετε ότι κόπηκε πριν τρεις μέρες στην Καρχηδόνα.

Όταν άκουσε το χαιρετισμό ο Καίσαρας είπε: «Στο σπίτι ακούω αρκετούς τέτοιους χαιρετισμούς». Τότε ήρθαν στο νου του κορακιού τα λόγια του κυρίου/ αφέντικού/ αφέντη του: «Κρίμα στον κόπο μου!/ Πάει χαμένο το λάδι και ο κόπος μου!» Σε αυτά τα λόγια ο Αύγουστος γέλασε και αγόρασε το πουλί τόσο, όσο κανένα δεν είχε αγοράσει μέχρι τότε.

B1α.

- insidiatore
- qua
- caedium (με βάση το σχολικό βιβλίο)
- mihi
- quoddam
- praecocia
- patrum
- haec
- tui
- nullius

B1β.

- propiorem
- prope, propius, proxime
- satius

B2α.

- excludunt
- recedamus
- exterruisti
- proreptum
- abderetis
- afferre (adferre)
- ostenturusque/ ostensurusque
- decerpi
- dic
- veniendo

B2β.

Perdas
Perderes
Perditurus sis
Perdideris
Perdidisses

Γ1α.

Caligulae: γενική αντικειμενική στο insidiatoribus

Cui: δοτική προσωπική κτητική στο est

Se: αντικείμενο ρήματος abdidit (άμεση αυτοπάθεια)

Die: αφαιρετική του χρόνου(χρονικός εντοπισμός) στο attulit.

Decerptam esse (το πρώτο στο κείμενο): αντικείμενο ρήματος, ειδικό απαρέμφατο (ετεροπροσωπία)

Ex arbore: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του χωρισμού/ προέλευσης/ απομάκρυνσης στο decerptam esse

recentem: κατηγορούμενο στο εννοούμενο υποκείμενο απαρεμφάτου ficum μέσω του esse

salutatiōnum: γενική διαιρετική στο satis

corvo: δοτική προσωπική στην απρόσωπη έκφραση venit in mentem

quanti: γενική της αξίας (αφηρημένης) στο ρήμα emerat

Γ1β. Ficus praecox allata est a Catone.

Γ1γ.

In curia (στάση σε τόπο)

Ex, de, a curia (απομάκρυνση από τόπο)

Domum (κίνηση σε τόπο)

Domo (απομάκρυνση από τόπο)

Γ1δ.

- Num ad haec verba Augustus risit? (επειδή περιμένουμε αρνητική απάντηση)
- Nonne ad haec verba Augustus risit? (επειδή περιμένουμε καταφατική απάντηση)
- Risitne ad haec verba Augustus?(επειδή δε γνωρίζουμε την απάντηση που περιμένουμε)
- Ad haec verba Augustus risit?(χωρίς κανένα μόριο για έμφαση)

Γ2α.

Vela, quae praetenta erant.

Ficum, quae praecox erat.

Γ2β.

cui nomen est Hermaeum: Δευτερεύουσα αναφορική επιθετική προσδιοριστική πρόταση, ως επιθετικός προσδιορισμός στο *dietam*.

Quando hanc ficum decerpam esse putētis ex arbore: Δευτερεύουσα ουσιαστική πλάγια ερωτηματική πρόταση μερικής άγνοιας ως έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα της πρότασης εξάρτησης (κύρια πρόταση) *interrogo*.

Cum omnes recentem esse dixissent: Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα της πρότασης εξάρτησης (κύρια πρόταση) *inquit*.

Quanti nullam adhuc emerat: Δευτερεύουσα απλή παραβολική πρόταση του ποσού ως β' όρος σύγκρισης με α' όρο σύγκρισης την κύρια.

Γ2γ.

Postquam exclusus est (exclusus erat) / η πράξη μας ενδιαφέρει καθαρά από χρονική άποψη ή δηλώνει το χρόνο και τίποτα άλλο

Cum exterritus esset.

Χρονική μετοχή (νόθη ή ιδιάζουσα), προτερόχρονο

Cum (Caesar) audivisset (salutationem).